

Sobre espoliacions antigues i modernes

written by Josep Catà i Tur | 15 de desembre de 2017

Un Arxiu o un Museu es forma reunint obres, quadres, llibres o tapissos per donació o per compra, mai per robatori.

L'espoliació de les peces que custodiava el Museu de Lleida, fet amb nocturnitat i violència policial, guarda força similitud amb les circumstàncies que van envoltar el saqueig que el govern de Felip V va manar fer al Principat després del 1714. Ens trobaríem, doncs, amb una continuïtat històrica del cicle repressiu espanyol sobre Catalunya. El fet que algunes ànimes caritatives pensessin que aquest cicle s'havia tancat amb la mort del dictador i amb la transició (més aviat traïció) de l'any 1978, es pot entendre. Però malauradament no va ser així. El temps és un cicle, deia el nan de Zaratustra.

Sobre el període històric que volem abordar en aquest article, de fa tres-cents anys, convé recordar que, a començament de 1715, el ministre Jean Orry, recomanava al monarca, ni més ni menys, que esborrar Barcelona del mapa:

«Y fin Señor, yo pregunto, el principado de Cataluña se mantiene como propio de V.M., o como país conquistado y enemigo. Si se mantiene como con el recelo de enemigo, y que este siempre que pueda se subyugara â los moros. Las raíces es menester sacarlas de lo mas intimo de la tierra, estas raíces de donde han nacido, siempre es de Barcelona, pues tierra que produce tan malas consecuencias hacerla ceniza»

El monarca espanyol no es mostrà d'acord, atès que, una vegada bastida la Ciutadella, es trobaria en disposició de saquejar la capital catalana tant com volgués.

Tot això i més, està documentat al nostre llibre, publicat l'any 2005, que porta per títol *Repressió borbònica i*

*resistència catalana (1714-1736)*¹. A l'obra esmentada, el lector hi trobarà, entre altres confiscacions i destruccions de símbols, la relació de béns propietat de les Institucions Catalanes que foren requisats pels ocupants borbònics². El document ocupa sis planes i mitja i conté una relació exhaustiva de tot tipus d'objectes de valor: relíquies, escultures, canelobres, creus, calzes, bàculs, campanetes, coberteria, faristols, joies, cortinatges, missals, ornaments diversos, peces de vestir, làmpades, copes, bancs, catifes, tinters, anells, llibres, mantells, estàndards, escuts d'armes, llits, etc.

Expliquem ara els motius i les conseqüències d'aquest saqueig inicial. L'any 1718, en necessitar-se plata per encunyar la nova moneda amb la cara del Borbó en substitució de l'existent, es van fer servir les peces requisades a la casa de la Diputació, a la casa de la Ciutat i a la recambra que tenia el Braç Militar dins de la Generalitat.

El ministre José Grimaldo recordava a Felip V, amb el seu zel habitual, què hi havia a la seu de la Diputació:

«un deposito que esta sepultado, y olvidado de diferentes Fuentes, Jarros, y otras piezas de plata que servían para las funciones y usos profanos del Consistorio de la Diputación de aquel Principado, de mas de aquellos que estaban dedicados al Culto Divino, que no sirven, ni pueden servir, habiéndose extinguido la Diputación».

Algunes d'aquestes joies es van salvar perquè eren necessàries per decorar la sala de la Reial Audiència Borbònica, quina paradoxa, d'entre les quals en destaca una Santa Magdalena de plata daurada amb peanya, de cinquanta marcs de pes; una piràmide en quadre de plata daurada amb una Relíquia de Sant Jordi, amb un pes de setanta i tres marcs i dues unces, i una imatge de Sant Jordi a cavall amb el drac als peus, tota de plata blanca, que pesava vuitanta i quatre marcs. Com que un marc equivalia a 8 unces i l'unça era el mateix que 33,33

grams, la quantitat de plata corresponent només a aquestes tres peces arribava als 55 quilograms.

Observem el valor que llavors representaven les monedes de plata desfetes:

«El valor de las alhajas de plata y joyas por declaración jurada de los expertos hoy viernes diez y nueve de Agosto de Mil setecientos y diez y ocho, se reducía a 12.452 libras, tres sueldos y seis dineros de Moneda Barcelonesa».

Llavors un ral d'argent era el mateix que 3 grams, per tant aquesta quantitat de diners indicava que havien fos en total 3.724 quilograms de plata.

Si ara el quilo de plata val al mercat 430 €, podem afirmar que, en valor actual, el monarca espanyol s'hauria emborsat més de mil sis-cents milions d'euros.

Els 3.724 quilograms de plata es van convertir en moneda amb la cara del rei, i els quadres, tapissos i llibres van desaparèixer...

Ateses les circumstàncies, faríem bé de preguntar-nos:

¿Com podria sobreviure el poble català, no només per aquest robatori, sinó, sobretot, per la imposició del cadastre, el pes dels allotjaments i altres contribucions?

Ara ens sembla inversemblant que ho pogués resistir, però, ans al contrari, va saber superar aquella i altres situacions repressores, fins a fer arribar la torxa de la seva memòria històrica, amb tots els seus anhels, els seus desitjos de llibertat i tota la seva força, a nosaltres.

Ara depèn de nosaltres, l'agafem o no, la torxa?

Antoni Muñoz i Josep Catà

- 1) Distribuït per Rafael Dalmau Editor.
- 2) Obra citada. Pàg. 335-342.